

การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร
(COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

A STUDY OF SITUATION OF SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS
(COVID FREE SETTING) TYPE 1 MARKET IN HEALTH REGION 4

ชัชพันธ์ ปู่แก้ว
สุจิตรา ประทุมตรี

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ประจำปีงบประมาณ 2565

การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร
(COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

A STUDY OF SITUATION OF SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS
(COVID FREE SETTING) TYPE 1 MARKET IN HEALTH REGION 4

ชัชพันธ์ ปู่แก้ว
สุจิตรา ประทุมตรี

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ประจำปีงบประมาณ 2565

กลุ่มพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม: ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี: กรมอนามัย; กระทรวงสาธารณสุข

คำสำคัญ: มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) , ตลาดประเภท 1, พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4
 ชัยชนันท์ ปุ่แก้ว และสุจิตรา ประทุมตรี: การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร
 (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

A STUDY OF SITUATION OF SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS (COVID FREE SETTING)
 TYPE 1 MARKET IN HEALTH REGION 4

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อศึกษาสถานการณ์ มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพ สิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) และเพื่อ จัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นตลาดประเภท 1 ที่พบผู้ป่วยโควิด 19 จำนวน 48 แห่ง และผู้บริหารตลาด จำนวน 48 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสดและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เชิง เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 19 แห่ง (39.6%) เมื่อจำแนกราย ด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง (75.0%) และพบว่าตลาดมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ผู้จำหน่ายสินค้า ในตลาดสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกวิธี ส่งผลให้เพิ่มโอกาสในการติดเชื้อโควิด 19

ตลาดควรมีการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) อย่างเคร่งครัด และมีการกำกับติดตามโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 รองรับ สถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ

ENVIRONMENTAL HEALTH DEVELOPMENT GROUP: REGIONAL HEALTH PROMOTION CENTER 4
SARABURI: DEPARTMENT OF HEALTH; MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

KEYWORDS: SAFETY MEASURES FOR ORGANIZATIONS (COVID FREE SETTING), TYPE 1 MARKET,
HEALTH REGION 4

CHATCHANAN POOKAEW AND SUJITRA PRATHUMTRI: A STUDY OF SITUATION OF SAFETY
MEASURES FOR ORGANIZATIONS (COVID FREE SETTING) TYPE 1 MARKET IN HEALTH REGION 4

This study was mixed methods research using quantitative research method as the primary and qualitative research method as a supplementary by applying SWOT Analysis concepts and theories. To study the situation of safety measure for organizations (COVID Free Setting) for fresh markets consisting of 1) COVID-Free Environmental management 2) COVID-Free Personnel and 3) COVID-Free Customer in type 1 market in health region 4 and to prepare recommendation for surveillance and prevention of COVID-19 for the Type 1 market, in health region 4. The samples were collected from a purposive sampling, which is type 1 market with 48 markets where COVID-19 cases were found and 48 market executives. Data were collected using the safety measures for organizations (COVID Free Setting) for fresh markets assessment and market executive interview. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The results of the study found that there are 19 markets that have passed all three measures (39.6%). When the measures were classified, it was found that COVID-Free Personnel was the most passed measure in 36 markets (75.0%). And also found that the market has a plan to manage and improve the market according to the advice of the officer. Market vendors wear masks incorrectly this increases chances of contracting COVID-19.

The market should strictly adhere to the safety measures for the organization (COVID Free Setting) and is monitored by local government organizations in the area to prevent the COVID-19 pandemic, to enhance the situation of emerging infectious diseases and re-emerging infectious diseases. And to further enhance the quality of life of the people.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ประจวบ แสงดาว นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้การดูแลตลอดการวิจัยครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและแนะนำแนวทางการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ และขอขอบพระคุณ นายวิชาญ ดำรงค์กิจ ที่กรุณาให้คำปรึกษาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยได้ใช้ตลาดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี ทุกท่านที่ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแต่บุพการี คณาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ชัชฉันท ปู่แก้ว
สุจิตรา ประทุมตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. การทบทวนวรรณกรรม.....	6
มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting).....	6
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019).....	11
ตลาดประเภท 1.....	13
ทฤษฎี SWOT Analysis.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
รูปแบบของงานวิจัย.....	19
ประชากรที่ศึกษา.....	19
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย.....	20
การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	22
การเก็บข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	24
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับ องค์กร (COVID Free Setting).....	24
ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรค โควิด 19 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรค โควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4.....	29
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	34
สรุปผลการวิจัย.....	34
อภิปรายผลการวิจัย.....	36
ข้อเสนอแนะ.....	40
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	45
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	51

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด.....	20
2	จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4.....	24
3	จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำแนกตามมาตรการรายด้าน.....	25
4	จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ.....	26
5	จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ.....	28
6	จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ.....	29

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
2 บทบาทและกลไกของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting).....	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) ได้ถูกกำหนดเป็นโรคติดต่อร้ายแรง เป็นวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ชีวิต คุณภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง และเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 (กรมควบคุมโรค, 2563) จากสถิติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 234,553,899 คน และเสียชีวิต 4,797,237 คน สำหรับประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อ 1,586,366 คน และเสียชีวิต 16,850 คน (กรมควบคุมโรค, 2564)

หลายประเทศทั่วโลกมีการวางแผนที่จะอยู่ร่วมกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้ประชาชนในประเทศกลับมาใช้ชีวิตตามปกติให้เร็วที่สุด (Living with COVID-19) ด้วยมาตรการต่าง ๆ และกลับมาเปิดประเทศอีกครั้ง ในส่วนของประเทศไทย ประชาชนมีการปรับตัวเพื่อให้ทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ชีวิตมากกว่าปกติ ยกระดับความปลอดภัยเบื้องต้นด้วยการสวมหน้ากากทุกครั้งเมื่อออกจากบ้าน หรือใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ จนส่งผลเป็นพฤติกรรมใหม่ที่กลายมาเป็นเรื่องปกติในสังคมที่เรียกกันว่า “นิว นอร์มอล” (New Normal) ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ถูกนำมาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน (ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน, 2563) รัฐบาลได้มีประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และออกข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เพื่อควบคุมสถานการณ์ และจำกัดพื้นที่การแพร่ระบาดของโรคและจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) ซึ่งเป็นกลไกระดับชาติที่สำคัญในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกัน ควบคุมโรค ที่สอดคล้องตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยให้ผู้ประกอบการหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงานตรวจสอบและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม “มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร” (COVID Free Setting) ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่โรคของสถานที่ กิจการ หรือกิจกรรมที่ได้อนุญาตให้เปิดดำเนินการได้ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรคสุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564)

ตลาดสด เป็นแหล่งซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า และเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของพ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบกิจการด้านอาหาร และประชาชนทั่วไป ต่างซื้อวัตถุดิบจากตลาดสดเป็นส่วนใหญ่ จึงนับได้ว่าตลาดสดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในวิถีชีวิตของคนไทย และวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด สินค้าส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในตลาดสดจะเป็นสินค้าประเภทอาหาร โดยเฉพาะอาหารสดประเภทเนื้อสัตว์

ผัก และผลไม้ รวมทั้งอาหารปรุงสำเร็จพร้อมบริโภค (สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ, 2564) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – วันที่ 10 สิงหาคม 2564 พบผู้ติดเชื้อ 14,678 ราย ในตลาด 132 แห่ง ครอบคลุมถึง 23 จังหวัด โดยพบว่าตลาดที่พบผู้ติดเชื้อไม่ได้ประเมินตลาดตามที่กรมอนามัยจัดทำแนวทางผ่านแพลตฟอร์ม Thai Stop COVID ถึง ร้อยละ 70.0 มีเพียงร้อยละ 5.00 ที่เข้าประเมิน แต่ไม่ผ่าน สำหรับตลาดที่ประเมินแล้วปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มีเพียงร้อยละ 25.00 (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2564) และในเขตสุขภาพที่ 4 มีตลาดประเภท 1 จำนวน 150 ตลาด พบผู้ติดเชื้อในตลาดจำนวน 48 ตลาด คิดเป็น ร้อยละ 32.00 โดยพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 ในทุกจังหวัด ซึ่งมีการระบาดในตลาดทุกขนาด รวมถึงตลาดค้าส่งขนาดใหญ่ที่พบการระบาดทุกตลาด จำนวน 3 ตลาด (ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย, 2564) ดังนั้น การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการตลาดสามารถ จัดการด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ให้ปลอดภัยจากโควิด 19

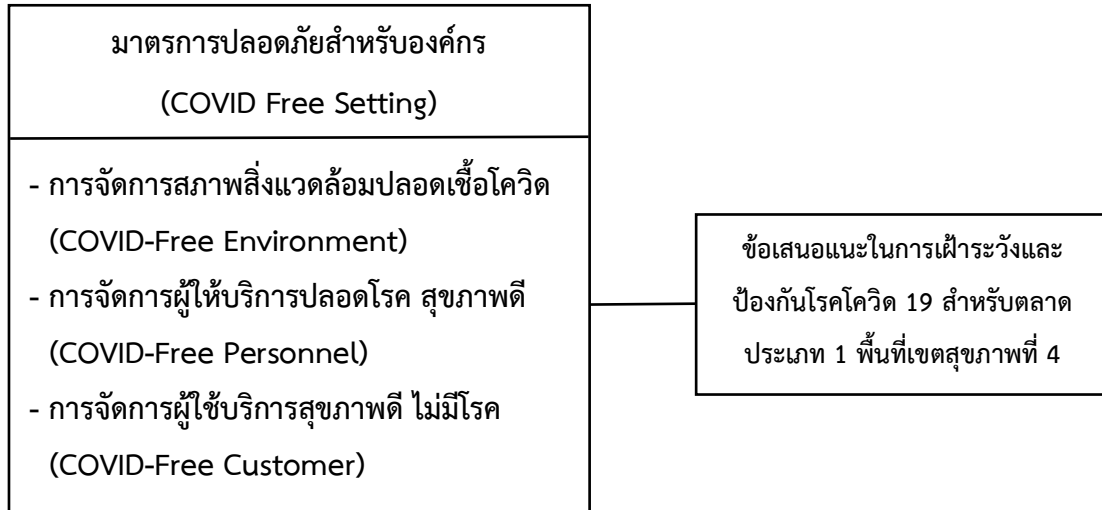
การศึกษารั้วนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการด้านจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) การจัดการด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และการจัดการด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ซึ่งจะสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารตลาด รวมถึงการปรับปรุงมาตรการปลอดภัยสำหรับตลาดประเภท 1 ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทราบสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตามแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนา แก้ไข หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และก่อให้เกิดการสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในสังคมได้อย่างแท้จริง

2. นำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารตลาด รวมถึงการปรับปรุงมาตรการปลอดภัยสำหรับตลาดประเภท 1 ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จำนวน 150 แห่ง ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี, จังหวัดปทุมธานี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดอ่างทอง, จังหวัดสิงห์บุรี, จังหวัดลพบุรี, จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครนายก

1.5.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดการสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)

2.2 ตัวแปรตาม ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ทำการศึกษาในช่วงเดือนกันยายน 2564 ถึง สิงหาคม 2565

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) หมายถึง แนวปฏิบัติของมาตรการองค์กร เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่โรค ให้เปิดกิจการ จัดกิจกรรมได้อย่างปลอดภัยและยั่งยืน ประกอบด้วย 3 มาตรการ คือ (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)

การจัดการด้านจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) หมายถึง การจัดการด้านมาตรการด้านสุขอนามัยและปลอดภัย มาตรการด้านรักษาระยะห่าง และมาตรการด้านการระบายอากาศ

การจัดการด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) หมายถึง การจัดการด้านผู้ให้บริการมีมาตรการมีภูมิคุ้มกัน มาตรการไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง และมาตรการป้องกันตนเองขั้นสูงสุด ตลอดเวลาแบบครบวงจร UP-DMHTA

การจัดการด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) หมายถึง การจัดการด้านผู้รับบริการมีมาตรการมีภูมิคุ้มกัน มาตรการไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง และมาตรการป้องกันตนเองขั้นสูงสุด ตลอดเวลาแบบครบวงจร UP-DMHTA

ตลาด หรือตลาดสด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ยุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภท สัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของเสีง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ยุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

ตลาดประเภท 1 หมายถึง ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่า ด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551

พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 หมายถึง ระบบการบริหารงานส่วนกลางในภูมิภาค เพื่อให้การบริหารจัดการเกิด บริการสุขภาพแบบบูรณาการภายในเขต ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี, จังหวัดปทุมธานี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดอ่างทอง, จังหวัดสิงห์บุรี, จังหวัดลพบุรี, จังหวัดสระบุรี และจังหวัด นครนายก

ผู้บริหารตลาดหรือผู้ประกอบการตลาด หมายถึง เจ้าของตลาดหรือหุ้นส่วนผู้จัดการตลาด และ หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลสถานประกอบการตลาด

การเฝ้าระวังโรคโควิด 19 หมายถึง การติดตามสังเกต พิสูจน์พิจารณา ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการเกิด การกระจายของโรค และเหตุการณ์หรือปัญหาสาธารณสุข รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบและมีขั้นตอน

การป้องกันโรคโควิด 19 หมายถึง การควบคุมสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคช่วยไม่ให้เกิดสัมผัสเชื้อ / หากสัมผัสเชื้อก็สามารถต้านทานโรคได้

การบริหารจัดการตลาด หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรภายในตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่น บุคลากร งบประมาณ และสิ่งสนับสนุน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล และเทศบาลที่สนับสนุนการดำเนินงานภายในตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

หน่วยงานสาธารณสุข หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น กรมอนามัย กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุข และโรงพยาบาล ที่สนับสนุนการดำเนินงานภายในตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาศึกษาค้นคว้า และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสรุปไว้ในหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)
- 2.2 โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019)
- 2.3 ตลาดประเภท 1
- 2.4 ทฤษฎี SWOT Analysis
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)

2.1.1 ความหมายและองค์ประกอบ

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) หมายถึง มาตรการป้องกันโรคภายใต้แนวปฏิบัติใหม่ เพื่อป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากการแพร่เชื้อโควิด 19 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (กรมอนามัย, 2565)

- 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ประกอบด้วย

1.1 แนวปฏิบัติด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย (Clean and Safe)

1.1.1 ให้ผู้ประกอบกิจการตลาดจัดพนักงานควบคุมทางเข้า-ออก คัดกรองอุณหภูมิอย่างเข้มข้น และจำกัดจำนวนผู้ใช้บริการให้เหมาะสม

1.1.2 ล้างแผงอาหารสดและพื้นตลาดทุกวัน และล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.1.3 ทำความสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นที่ส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ให้ทำความสะอาดจุดที่มีการสัมผัสร่วม โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง ให้ทำความสะอาดทุก 1 ชั่วโมง

1.1.4 มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร

1.1.5 ให้ผู้ประกอบกิจการตลาดจัดจุดบริการล้างมือ หรือเจลแอลกอฮอล์ประจำ แผงค้าและจุดต่าง ๆ ให้เพียงพอ

1.2 แนวปฏิบัติด้านการเว้นระยะห่าง (Distancing)

- 1.2.1 ให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร
- 1.2.2 มีมาตรการจำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คนต่อ 4 ตารางเมตร หรือรักษา ระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร
- 1.2.3 มีมาตรการห้ามรวมตัว ร่วมรับประทานอาหารหรือพูดคุยกัน
- 1.2.4 ให้ผู้ประกอบการตลาดจัดทำระบบการกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบการ ดำเนินการ

1.3 แนวปฏิบัติด้านการระบายอากาศ (Ventilation)

- 1.3.1 จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ
- 1.3.2 จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจน ปิดกั้นการระบายอากาศ

2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ประกอบด้วย

- 2.1 มาตรการมีภูมิคุ้มกันและไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง
  - 2.1 ให้ผู้ขายและแรงงานได้รับวัคซีนป้องกันเชื้อโควิด-19 ตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือ มีประวัติการติดเชื้อมาก่อน ไม่เกิน 3 เดือน หรือ มีการสุ่มตรวจหาเชื้อโควิด-19 เบื้องต้นหรือ ATK ในผู้ขาย และแรงงานที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีการตรวจซ้ำเป็นระยะ และคัดกรองความเสี่ยงผู้ขายและแรงงานทุกวันด้วย Thai Save Thai หรือแอปพลิเคชันอื่นที่ทางราชการกำหนด

2.2 มาตรการยกระดับ Universal Prevention-DMHTA

- 2.2.1 ให้ผู้ประกอบการตลาดจัดทำทะเบียนแผงค้า ผู้ขาย และแรงงานให้เป็น ปัจจุบัน
- 2.2.2 ให้มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ของผู้ขายและแรงงานที่มีความเสี่ยง
- 2.2.3 มีจัดพนักงานควบคุม กำกับ ติดตามให้ผู้ขายและแรงงานปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A (เว้นระยะห่าง-สวมหน้ากากอนามัย-ล้างมือ วัตถุประสงค์อื่น) ใช้อย่างเคร่งครัด
- 2.2.4 งดการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน

3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ประกอบด้วย

- 3.1 แนวปฏิบัติด้านผู้รับบริการ
  - 3.1.1 คัดกรองความเสี่ยงของผู้ใช้บริการก่อนเข้าร้าน ด้วย Thai Save Thai หรือ Application ที่ราชการกำหนด
  - 3.1.2 งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้าและรับประทานอาหาร
  - 3.1.3 ให้ผู้ประกอบการตลาดมีการควบคุมกำกับ ติดตามให้ผู้ใช้บริการปฏิบัติตาม มาตรการ D-M-H-T-A (เว้นระยะห่าง-สวมหน้ากากอนามัย-ล้างมือ วัตถุประสงค์อื่น) ใช้อย่าง เคร่งครัด
  - 3.1.4 ชำระเงินด้วยระบบ Digital ให้มากที่สุด หรือวิธีอื่นที่เลี่ยงการสัมผัสกัน

โดยสรุปแล้วมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID-Free Setting) มี 3 องค์ประกอบ ซึ่งนำมาใช้เพื่อป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากการแพร่เชื้อโควิด 19 ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ด้วยการดำเนินการด้านการทำความสะอาดพื้นผิว การจัดการขยะ สุขภาพ สุขอนามัยและความปลอดภัย การเว้นระยะห่าง ลดความแออัด รวมถึงจัดให้มีการระบายอากาศที่ดี 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพ (COVID-Free Personnel) เป็นการสร้างความมั่นใจในการให้บริการโดยมีการควบคุมกำกับให้พนักงานปลอดภัยจากโรคโควิด 19 มีการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการได้รับวัคซีน และไม่พบเชื้อโดยการคัดกรองทุกคน รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรการ UP-DMHTT อย่างเคร่งครัด และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ต้องมีภูมิคุ้มกัน ได้รับวัคซีนครบตามเกณฑ์ ไม่เสี่ยงไม่ติดเชื้อ และปฏิบัติตามมาตรการ DMHTT อย่างเคร่งครัด

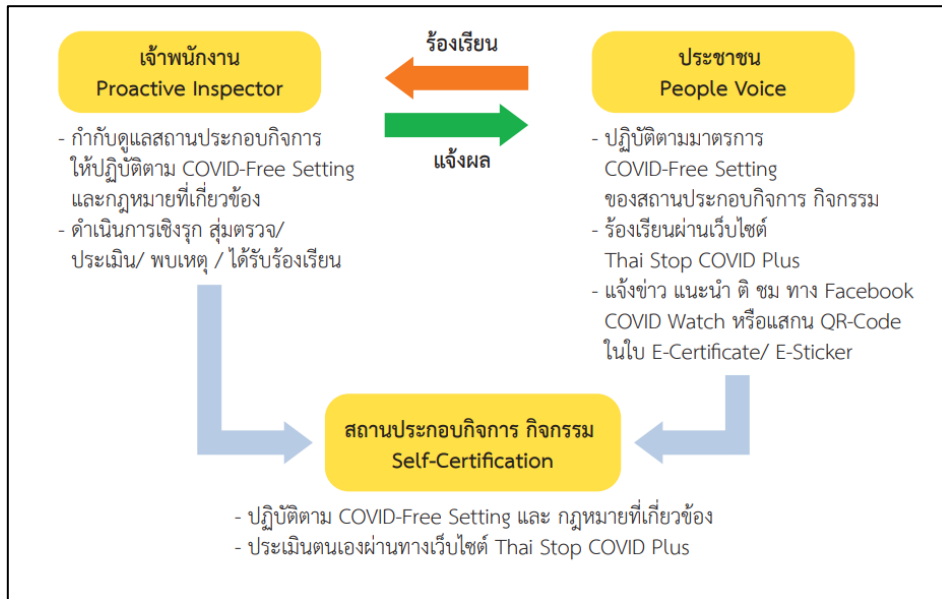
2.1.2 บทบาทและกลไกของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID-Free Setting)

ในการเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว อยู่ร่วมกับโควิด 19 ได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการสื่อสารมาตรการด้านสาธารณสุข การประเมิน ติดตาม และเฝ้าระวัง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการดำเนินกิจการและกิจกรรมของทั้งบุคคลและสถานที่ต่างๆ อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ประชาชน และเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข โดยอาศัยกรอบการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่เพื่อกำกับตรวจสอบ ประเมิน ติดตาม และเฝ้าระวัง ดังนี้ (กรมอนามัย, 2565)

2.1.2.1 เจ้าพนักงาน Proactive Inspector กำกับดูแลสถานประกอบการให้ปฏิบัติตาม COVID-Free Setting และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้ดำเนินการเชิงรุก สุ่มตรวจประเมิน/พบเหตุ/ได้รับเรื่องร้องเรียน

2.1.2.2 ประชาชน People Voice ให้ปฏิบัติตามมาตรการ COVID-Free Setting ของสถานประกอบการ กิจกรรม ทั้งนี้ประชาชนสามารถร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ Thai Stop COVID Plus รวมถึงการแจ้งข่าว แนะนำ ทิ ชม ผ่านช่องทางออนไลน์หรือ QR-Code ในใบ E-Certificate/E-Sticker

2.1.2.3 สถานประกอบการ กิจกรรม Self-Certification ให้ปฏิบัติตาม COVID-Free Setting และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และประเมินตนเองผ่านเว็บไซต์ Thai Stop COVID Plus

ภาพที่ 2 บทบาทและกลไกของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID-Free Setting). จาก คู่มือสำหรับเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในการกำกับดูแลกิจการและกิจกรรมตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID-Free Setting) เพื่อป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (น.9), โดย กรมอนามัย, 2565, กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

2.1.3 การตรวจประเมินมาตรการในสถานประกอบกิจการ กิจกรรมเสี่ยง ภายใต้มาตรการ COVID-Free Setting

ตามข้อกำหนด ฉบับที่ 37 ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริการราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่กำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินการของสถาน กิจการ หรือกิจกรรมให้ทำการปรับมาตรการให้เป็นไปตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID-Free Setting) ตามประเภทของกิจการ กิจกรรม ตามระดับความเสี่ยงที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดังนั้น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขจำเป็นต้องมีการดำเนินการเชิงรุกในการตรวจประเมิน มาตรการในสถานประกอบกิจการ กิจกรรมเสี่ยง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าประเทศสามารถดำเนินกิจการ และ จัดกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ (กรม อนามัย, 2565)

1.3.1 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดตั้งทีมในการประเมิน กำกับ ตรวจสอบ และเฝ้าระวังมาตรการ ในสถานประกอบกิจการ กิจกรรมเสี่ยง

1.3.2 กำหนดเป้าหมายสถานประกอบกิจการ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง และต้องตรวจสอบแบบเข้มข้น

1.3.3 สุ่มตรวจสอบร้อยละ 20 ของจำนวนและประเภทสถานประกอบกิจการที่กำหนด และ กรอกข้อมูลผลการประเมินเข้าสู่ระบบ Thai Stop COVID Plus

1.3.4 ขอสิทธิการเป็นผู้ตรวจประเมินสถานประกอบกิจการ กิจกรรม ในระบบ Thai Stop COVID Plus เพื่อเร่งให้คำแนะนำและดำเนินการตามกฎหมาย

1.3.5 สุ่มประเมินผ่านมาตรการ พิมพ์ E-Sticker มอบให้สถานประกอบการนำไปติดไว้ข้าง ๆ E-Certificate เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบผ่าน QR Code

1.3.6 จัดทำรายงานผลประเมินมาตรการ COVID-Free Setting ต่อคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อจังหวัด/กทม. หรือ คณะกรรมการสาธารณสุข/กทม.

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาตลาดประเภท 1 ที่พบผู้ป่วยโควิด 19 ในระยะเวลาที่ทำการศึกษาดังนั้นจึงมีการตรวจประเมินมาตรการ COVID-Free Setting ครบทุกแห่ง ร้อยละ 100

2.1.4 การใช้อำนาจตามกฎหมายกรณีพบการไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ในกรณีที่พบว่าผู้ให้บริการหรือผู้รับบริการเป็นโรคติดต่อ หรือพบผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อซึ่งยืนยันว่าได้รับเชื้อโรคมารจากสถานประกอบกิจการนั้น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข จึงสามารถใช้เหตุดังกล่าวนี้เพื่อพิจารณาบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ (กรมอนามัย, 2565)

มาตรา 44 เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจในการดำเนินการ ดังนี้

- (1) เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ทำคำชี้แจงหรือส่งเอกสาร
- (2) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใดๆในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น - ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือดูแลรักษา
- (3) แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของท้องถิ่น
- (4) ยึดหรืออายัด สิ่งของใดๆที่อาจเป็นอันตรายเพื่อดำเนินคดี หรือทำลายในกรณีที่เป็น

(5) เก็บหรือนำ สินค้า หรือสิ่งของใด ๆ ที่ สงสัยหรืออาจก่อเหตุรำคาญในปริมาณที่สมควร เพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบ โดยไม่ต้องใช้ราคา

มาตรา 45 เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการปรับปรุง แก้ไขการประกอบกิจการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ดำเนินการตามคำสั่ง หรือมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถสั่งให้หยุดดำเนินกิจการไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

มาตรา 46 เจ้าพนักงานสาธารณสุข พบเหตุไม่ถูกต้อง/ฝ่าฝืนกฎหมาย ให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ กรณีเหตุที่เกิดขึ้นนั้นมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมและอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจในการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ แล้วจึงแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรับทราบ

2.2 โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019)

2.2.1 โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เกิดจาก coronavirus ชื่อ SARS-CoV-2 ไวรัสโคโรนา (CoVs) เป็นตระกูลใหญ่ของไวรัสหลายชนิดทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจในมนุษย์ตั้งแต่ไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่หายากและร้ายแรง เช่น กลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) และกลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) (World Health Organization, 2021) เป็นไวรัสที่มีเปลือกเป็นไขมันหุ้ม จึงทำมีรูปร่างคล้ายมงกุฎ เป็นไวรัสชนิด RNA ขนาดใหญ่ที่สุดในไวรัส RNA มีขนาด 0.06-0.14 ไมครอน ที่พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์ปีก มีหลักฐานจากการถอดรหัสพันธุกรรมพบว่า SARS-CoV-2 มีต้นกำเนิดมาจากค้างคาวมงกุฎเทาแดง การติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจ และยังเป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่สำคัญทางสาธารณสุขโรคหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม (วรรณมน จันทร์เบญจกุล, 2565)

2.2.2 สาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสอาร์เอ็นเอสายเดี่ยวที่ห่อหุ้มซึ่งสามารถติดต่อกันจากสัตว์สู่คนได้และทำให้เกิดอาการต่างๆ ตั้งแต่อาการคล้ายกับไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงอาการทางระบบทางเดินหายใจ ลำไส้ ตับ และระบบประสาทที่รุนแรงขึ้น (Adhikari et al., 2020) ติดต่อกันผ่านละอองฝอยน้ำลาย น้ำมูกที่กระเด็นออกจากตัวผู้ป่วย เป็นช่องทางหลัก และยังแพร่เชื้อได้จากการขับออกทางอุจจาระ การขี้ตา (ผ่านเยื่อぶตา) และการสัมผัสใบหน้า ปาก ระยะฟักตัวของเชื้อโคโรนาไวรัสโดยเฉลี่ยมีระยะ 2 วัน (12 ชั่วโมง – 5 วัน) คาดการณ์จากประวัติของผู้ป่วยแต่ละรายโดยเฉลี่ย 14 วัน อาการทางคลินิก ได้แก่ ไข้ ไอ คัดจมูก มีเสมหะ เจ็บคอ ปวดศีรษะ หายใจถี่ ครั่นเนื้อครั่นตัว อ่อนเพลีย ปวดข้อ หนาวสั่น วิงเวียน อาเจียน ท้องเสียและหายใจล าบากในกรณีที่รุนแรงมากขึ้น อาจพบอาการปอดอักเสบ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ไตวาย จนถึงขั้นเสียชีวิต

2.2.3 การตรวจวินิจฉัย และการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2564)

เชื้อไวรัส SARS-CoV-2 จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์อื่นๆที่ก่อโรคทางเดินหายใจในคน เช่น สายพันธุ์ 229E, OC43, NL63 และ HKU-1 เป็นต้น ห้องปฏิบัติการจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีตรวจยืนยัน ที่มีความไวและความจำเพาะสูงต่อเชื้อ SARS-CoV-2 ห้องปฏิบัติการของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขและศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ในส่วนภูมิภาค ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพโรคติดต่ออุบัติใหม่สภากาชาดไทย และห้องปฏิบัติการเครือข่าย ได้แก่ สถาบันบำราศนราดูร โรงพยาบาลราชวิถี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ให้บริการตรวจวิเคราะห์ ตัวอย่างผู้สงสัยติดเชื้อตามนิยามผู้ป่วยที่เข้าข่ายเฝ้าระวังโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งยึดแนวทางการตรวจวิเคราะห์ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก และปรับเปลี่ยนให้ทันกับเทคนิคใหม่ที่เพิ่มความไวและ

ความจำเพาะต่อเชื้อ SARS-CoV-2 อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ให้บริการตรวจวิเคราะห์ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. การตรวจวินิจฉัย SARS-CoV-2

1.1 การตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อ SARS-CoV-2 ด้วยวิธี Real-time RT-PCR ต่อ N-gene และ ORF-1b gene หากผลการตรวจเป็นลบ สามารถรายงานผลได้ทันที (กรณีผลลบ อาจเกิดจากตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมหรือด้อยคุณภาพ ได้แก่ ตำแหน่งที่เก็บส่งตรวจไม่สัมพันธ์กับพยาธิสภาพของโรค หรือระยะเวลาที่ เก็บห่างจากวันเริ่มป่วยมากเกินไป เจ้าหน้าที่จึงควรทบทวนคำแนะนำการเก็บและนำส่งสิ่งส่งตรวจ พร้อมกับเก็บตัวอย่างใหม่ ส่งตรวจซ้ำ) แต่หากผลการตรวจเป็นบวก ด้วยยีนใดยีนหนึ่งหรือทั้งสองยีนจะดำเนินการ ตรวจยืนยันอีกครั้ง

1.2 การตรวจยืนยันเชื้อ SARS-CoV-2 สามารถตรวจได้ 2 วิธี คือ

1.2.1 วิธี Real-time RT-PCR ต่อยีนเป้าหมายที่แตกต่างกันหรือบริเวณเป้าหมายที่ต่างกันแม้จะเป็นยีนเดียวกัน

1.2.2 การตรวจลำดับนิวคลีโอไทด์ (Nucleotide sequencing) ต่อ ORF-1b gene หรือ N gene

2.2.4 มาตรการในการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.4.1 มาตรการ D-M-H-T-T

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยได้มีการควบคุมสถานการณ์ของโรคได้ตามลำดับ มีขั้นตอนการควบคุมโอกาสเสี่ยงของบุคคล สถานที่และประเภทกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขเน้นย้ำในเรื่องของมาตรการ D-M-H-T-T ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำ ดังนี้ (กรมควบคุมโรค, 2564)

มาตรการ D-M-H-T-T ป้องกันโควิด-19

D : Social Distancing เว้นระยะห่าง 1-2 เมตร เลี่ยงการอยู่ในที่แออัด

M : Mask Wearing สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา

H : Hand Washing ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์

T : Testing การตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจหาเชื้อโควิด 19 ในกรณีที่มีอาการเข้าข่าย

T : Thai Cha Na สแกนไทยชนะก่อนเข้า-ออกสถานที่สาธารณะทุกครั้ง เพื่อให้มีข้อมูลในการประสานงานได้ง่ายขึ้น

2.4.2 มาตรการตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับด้านสาธารณสุข รัฐบาลไทย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย 5 มาตรการ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

- 1) ให้ทำความสะอาดโดยการเช็ดทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสของสถานที่ที่เกี่ยวข้อง ก่อนการจัดกิจกรรม และให้กำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน
- 2) ให้เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมกิจกรรม ลูกจ้าง ผู้ใช้บริการสวม หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า
- 3) ให้บุคคลตาม (2) ล้างมือด้วยสบู่ แอลกอฮอล์ เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค
- 4) ให้บุคคลตาม (2) เว้นระยะนั่งหรือยืนห่างกันอย่างน้อยหนึ่งเมตร เพื่อป้องกันการติดต่อสัมผัสหรือแพร่เชื้อโรคทางฝอยละอองน้ำลาย
- 5) ให้ควบคุมจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมมิให้แออัด หรือลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สั้นลง เท่าที่จำเป็น โดยถือหลักการหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน

2.3 ตลาดประเภท 1

2.3.1 ความหมาย

ตลาดประเภท 1 หมายถึง ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 (กรมอนามัย, 2564)

2.3.2 ลักษณะของตลาดประเภท 1 (กรมอนามัย, 2564)

3.2.1 ตลาดประเภท 1 ต้องมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คือ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดยานพาหนะ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

3.2.2 อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง
- (2) ตัวอาคารตลาดทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และแข็งแรง
- (3) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น
- (4) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซึมน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขังและไม่ลื่น
- (5) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร
- (6) เครื่องกั้นหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวร และแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่น สุนัข มิให้เข้าไปในตลาด
- (7) การระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ เหมาะสม และไม่มีกลิ่นเหม็นอับ
- (8) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์

(9) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียง และ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.5 ตารางเมตร และมี ทางเข้าออกสะดวก โดยมีที่นั่งสำหรับผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง

(10) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่ออย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้าง มือ ทั้งนี้ ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่อระบายน้ำ เสียหรือสิ่งปฏิกูล โดย

(ก) มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย 1 จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำ ไม่น้อยกว่า 3 ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ 30 แผง ขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด 1 จุดต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก 30 แผง เศษของ 30 แผง ถ้าเกิน 15 แผง ให้ถือเป็น 30 แผง

(ข) มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(ค) มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้ กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ 50 แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย 5 ลูกบาศก์เมตรต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก 100 แผง เศษของ 100 แผง ถ้าเกิน 50 แผง ให้ถือเป็น 100 แผง

(11) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ ให้มีตะแกรงดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันด้วย

(12) การติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

3.2.3 ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาด

3.2.4 ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามแบบและจำนวนที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด หรือในกรณีที่อยู่ในอาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ

3.2.5 ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ย ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

3.2.6 ต้องจัดให้มีที่จอดยานพาหนะอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

2.3.3 การดำเนินกิจการตลาด (กรมอนามัย, 2564)

2.3.3.1 การจัดวางสินค้าแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่และไม่ปะปนกัน เพื่อความสะดวกในการดูแลความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

2.3.3.2 การเปิดและปิดตลาดต้องเป็นไปตามเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

2.3.3.3 ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 1 ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(1) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ของตลาด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภคอื่น

(2) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ มิให้มีการล้นเหินเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(3) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้การได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(4) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

(5) จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรครายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(6) ดูแลแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

2.3.4 ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาด (กรมอนามัย, 2564)

2.3.4.1 ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ และแสงสว่าง ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

2.3.4.2 ห้ามวางสินค้าประเภทวัตถุอันตรายปะปนกับสินค้าประเภทอาหาร

2.3.4.3 ให้วางสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และภาชนะอุปกรณ์ในขอบเขตที่กำหนด โดยสูงจากพื้นตลาดไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร

2.3.4.4 ห้ามเก็บสินค้าประเภทอาหารไว้ใต้แผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรืออาหารที่มีการป้องกันการเน่าเสียและปกปิดมิดชิด ทั้งนี้ ต้องมีการรักษาความสะอาดและป้องกันสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

2.3.4.5 ไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างไปจากสภาพที่เป็นจริง

2.3.4.6 ห้ามต่อเติมแผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

2.4 ทฤษฎี SWOT Analysis

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) (ธนภณ นิธิเชาวกุล, 2565) การวิเคราะห์ SWOT Analysis คือ กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของกิจการ ณ เวลาปัจจุบัน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน และเป็นการกำหนดโอกาส อุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก (Kotler, and Armstrong 2018; William, Etzel and Walker, 2007; อดุลย์ จาตุรงค์กุล 2551) เพื่อให้ทราบศักยภาพที่แท้จริงของกิจการ และนำมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับการดำเนินของกิจการ ณ ปัจจุบัน

1. สภาพแวดล้อมภายใน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในของกิจการสภาพแวดล้อมภายใน คือ การวิเคราะห์การดำเนินในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อกิจการ แบ่งออกเป็น ส่วนประสมทางการตลาดการเงิน การผลิต บุคลากร การบริหารงาน และการจัดองค์การ เป็นต้น โดยการวิเคราะห์จะมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกิจการกับคู่แข่ง ดังนี้

1.1 จุดแข็ง (Strengths: S) คือ ข้อได้เปรียบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายใน ข้อมูลที่นำมาใช้จะเป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น จุดแข็งด้านส่วนประสมการตลาด การเงิน การผลิตบุคลากร การบริหารงาน และการจัดองค์การ โดยบริษัทต้องทำการเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้น รวมถึงอธิบายความแตกต่างที่เห็นได้พอสังเขป

1.2 จุดอ่อน (Weakness: W) คือ ปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายในด้านต่าง ๆ ของกิจการ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น จุดอ่อนด้านส่วนประสมการตลาด การเงิน การผลิตบุคลากร การบริหารงาน และการจัดองค์การ โดยบริษัทต้องทำการเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้น

ข้อสังเกตในการเขียนจุดแข็งและจุดอ่อน จุดแข็งและจุดอ่อน เป็นปัจจัยภายในของกิจการ โดยกิจการต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นทั้งทางตรงและทางอ้อมที่อยู่ในระดับเดียวกับกิจการ และสรุปประเด็นสำคัญที่แสดงถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของกิจการรวมการให้รายละเอียดพอสังเขปของจุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละข้อ

2. สภาพแวดล้อมภายนอก คือ สภาวะภายนอกองค์กรที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการ ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมภายใน กล่าวคือ สภาพแวดล้อมภายนอกไม่ต้องทำการเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้น ด้วยสาเหตุที่ว่า เป็นปัจจัยที่ทุกๆ กิจการที่มีการผลิต ขายสินค้า การจำหน่ายสินค้า หรือบริการในลักษณะเดียวกันจะได้รับผลกระทบเหมือนกัน ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมจุลภาค (ลูกค้า คู่แข่ง ผู้ผลิต คนกลาง) และ สิ่งแวดล้อมมหภาค (ประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวัฒนธรรม การเมือง กฎหมาย ทรัพยากรธรรมชาติ) โดยการวิเคราะห์จะมีลักษณะเป็นการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของกิจการที่ได้จากปัจจัยภายนอก ดังนี้

2.1 โอกาส (Opportunities: O) คือ ข้อได้เปรียบจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่กิจการแสวงหาโอกาส เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ

2.2 อุปสรรค (Threats: T) คือ ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งกิจการจำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และหาทางรับมือกับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น

ข้อสังเกตในการเขียนโอกาสและอุปสรรค โอกาสและอุปสรรค ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่เข้ามามีผลกระทบต่อกิจการ ในการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในข้อนี้จะแตกต่างจากจุดแข็งและจุดอ่อนตรงที่โอกาสและอุปสรรค ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่ง เพราะเนื่องจากกิจการประเภทเดียวกันหรือลักษณะคล้ายคลึงกัน ก็จะได้รับโอกาสและอุปสรรคคล้ายกัน เช่น โอกาสของร้านกาแฟ คือ มีแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพที่อยู่ในประเทศ นั้นก็หมายความว่าคู่แข่งก็สามารถซื้อวัตถุดิบภายในประเทศได้ด้วยเช่นกัน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทงศักดิ์ เหมือนเตย และเด่นณรงค์ ธรรมมา (2564) ศึกษาการยอมรับและพฤติกรรมของคนไทยที่มีต่อนโยบายและมาตรการในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ศึกษาจากประชากรไทยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,272 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่านเครือข่ายภาครัฐและเอกชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้การยอมรับนโยบายและมาตรการในการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.62$) โดยเห็นด้วยกับนโยบาย อยู่บ้านหยุดเชื้อ เพื่อชาติมากเป็นลำดับที่ 1 และเห็นด้วยกับนโยบายเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) ศึกษาการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (วัคซีน) สอบถามประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 46,600 คน เพื่อนำเสนอผลในระดับจังหวัด ภาค และทั่วประเทศ พบว่า ประชาชนทั่วประเทศ ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 75.2 และประชาชนในภาคกลาง ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 74.6

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2564) ศึกษาการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564 สอบถามประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ใน 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ผ่านการสนับสนุนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 422,479 คน พบว่า ประชาชนอายุ 15 – 59 ปี และประชาชนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความต้องการฉีดวัคซีนสูงเกินร้อยละ 90 และคำนึงถึงประโยชน์ด้านอื่น เช่น ด้านการเดินทาง หรือการเข้าสถานที่ต่างๆ ร้อยละ 71.4

อนันต์ ไชยกุลวัฒนา (2564) ศึกษาการประเมินระบบการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตสุขภาพที่ 10 กรณีพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว - กัมพูชา พบว่า ภายหลัง

โควิด-19 มีการระบาดเพิ่มมากขึ้น ทำให้การตรวจ ATK มีความจำเป็นมากขึ้น จะอาศัยหน่วยงานทางภาครัฐไม่เพียงพอ รวมทั้งการตรวจมีมาตรการเพิ่มมากขึ้น ประชาชนมีการจัดหา และมีการเพิ่มการตรวจเองมากเพิ่มขึ้น

จรัส รัชกุล และคณะ (2564) ศึกษาการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564 พบว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคโควิด 19 ประกอบด้วย การใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การรักษาระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 2 เมตร การล้างมือด้วยน้ำสบู่และเจลแอลกอฮอล์ การงดสัมผัสใบหน้า จมูก ตา และปาก และการทานอาหารร้อนและใช้ช้อนส่วนตัว ภาพรวมอยู่ที่ 85.3%

Weinberg, James (2020) ศึกษาความเชื่อมั่นทางการเมืองสามารถช่วยอธิบายการสนับสนุนนโยบายระดับสูงและพฤติกรรมสาธารณะในยามวิกฤตได้หรือไม่ ศึกษาในประเทศอังกฤษช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการระบาดสูงสุดในปี 2020 พบว่า ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการที่รัฐบาลประกาศ ร้อยละ 80 และประชาชนมีการปฏิบัติตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ร้อยละ 83

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ประชากรไทยให้การยอมรับนโยบายและมาตรการในการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.62$) โดยเห็นด้วยกับนโยบายอยู่บ้านหยุดเชื้อ เพื่อชาติ เห็นด้วยกับนโยบายเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และในต่างประเทศ ประเทศอังกฤษ ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการที่รัฐบาลประกาศ ร้อยละ 80 และประชาชนมีการปฏิบัติตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ร้อยละ 83 ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 75.2 และประชาชนในภาคกลาง ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 74.6 และมีความต้องการฉีดวัคซีนสูงเกินร้อยละ 90 และคำนึงถึงประโยชน์ด้านอื่น เช่น ด้านการเดินทาง หรือการเข้าสถานที่ต่างๆ ร้อยละ 71.4 และยังพบว่า ประชาชนมีการจัดหา และมีการเพิ่มการตรวจ ATK ด้วยตนเองมากเพิ่มขึ้น โดยในด้านการศึกษามาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ยังไม่พบการศึกษา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำผลการศึกษาไปจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารตลาด รวมถึงการปรับปรุงมาตรการปลอดภัยสำหรับตลาดประเภท 1 ให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างปลอดภัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของงานวิจัย

วิจัยนี้ใช้รูปแบบการศึกษาคำการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยศึกษาศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ 3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จำนวน 150 แห่ง (ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี, 2564)

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จำนวน 48 แห่ง ผู้บริหารตลาด จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเปิดตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.M.Morgan. 1970: 608-609 อ้างถึงใน ธนกร ปัญญาใสโสภณ, 2563: น.185) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 แห่ง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ธนกร ปัญญาใสโสภณ, 2563, น.196) โดยคัดเลือกจากตลาดที่พบผู้ป่วยโควิด 19 ในช่วงระยะเวลา เดือนกันยายน 2564 ถึง ธันวาคม 2564 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 แห่ง ผู้บริหารตลาด จำนวน 48 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1.2 เกณฑ์คัดเลือก (Inclusion criteria)

3.1.2.1 ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี, จังหวัดปทุมธานี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดอ่างทองจังหวัดสิงห์บุรี, จังหวัดลพบุรี, จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครนายก

3.1.2.2 ตลาดที่พบผู้ป่วยโควิด 19 ในช่วงระยะเวลาเดือนกันยายน 2564 ถึง ธันวาคม 2564

3.1.2.3 สมัครใจ และยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.1.3 เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria)

3.1.3.1 ตลาดถูกสั่งปิดตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

3.1.3.2 ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ดูแลตลาดไม่อยู่ในช่วงเวลาเก็บข้อมูล รวมถึงไม่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร ตลาดประเภท 1 ทั้งหมด (แห่ง)	สัดส่วน ประชากร ตลาดประเภท 1 (แห่ง)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ตลาดประเภท 1 (แห่ง)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ผู้บริหาร ตลาด (คน)
นนทบุรี	39	28	5	5
ปทุมธานี	30	22	7	7
พระนครศรีอยุธยา	18	13	6	6
อ่างทอง	11	8	7	7
สิงห์บุรี	7	5	7	7
ลพบุรี	17	12	7	7
สระบุรี	22	16	4	4
นครนายก	6	4	5	5
รวม	150	108	48	48

ที่มา: (ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี, 2564)

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)

ตัวแปรตาม ได้แก่

ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำนวน 20 ข้อ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย, 2564) และแบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จำนวน 6 ข้อ ซึ่งผู้วิจัย

สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis (ธนภณ นิธิเชาวกุล, 2565) เพื่อใช้จัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

3.4 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์

3.4.2 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.4.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.4.4 สร้างแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 โดยมีลักษณะแบบสอบถามดังนี้

แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำนวน 20 ข้อ โดยประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อสถานประกอบการ และสถานที่ตั้งของสถานประกอบการโดยผู้ศึกษาสร้างแบบประเมินโดยวิธีการเขียนตอบ

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ โดยมาตรการสำคัญที่ได้ดำเนินการและไม่มีกิจกรรมให้ 1 คะแนน และมาตรการสำคัญที่ไม่ได้ดำเนินการให้ 0 คะแนน เนื้อหาประกอบด้วย

ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) 11 ข้อ

ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) 5 ข้อ

ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) 4 ข้อ

เกณฑ์การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ผู้ศึกษามีเกณฑ์ในการตัดสินการประเมินดังนี้

ได้คะแนนเท่ากับ 20 คะแนน หมายถึง ผ่าน

ได้คะแนนต่ำกว่า 20 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่าน

แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จำนวน 6 ข้อ โดยประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุล ผู้สัมภาษณ์, วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์, เวลาที่สัมภาษณ์ และสถานที่สัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จำนวน 6 ข้อ โดยผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3.4.5 การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

แบบประเมินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำนวน 20 ข้อ ใช้เครื่องมือของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จำนวน 6 ข้อ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

นำแนวคำถามแบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการตลาด และด้านการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา และได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Instrumental validity)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ฉะนั้นผู้วิจัยจะต้องวางตัวเป็นกลางและถ่ายทอดเรื่องราวขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลและการเข้าถึงความจริง โดยไม่ใช่ทัศนคติของตนเองเข้าครอบงำในการตีความหมายของเรื่องที่ทำการศึกษา นอกจากนี้ยังใช้ทักษะการสังเกต การบันทึกภาคสนาม ร่วมกับการอภิปรายของแต่ละราย โดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ช่วย และที่ปรึกษา เพื่อลดอคติ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานโดยตรงกับผู้รับผิดชอบงานอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัย

3.5.3 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลให้กับผู้ช่วยเก็บข้อมูล

3.5.4 ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลดำเนินการประเมินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1

3.5.5 นำแบบประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft excel

3.6.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของคำตอบในแต่ละฉบับ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

สถิติเชิงพรรณนา

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ใช้สถิติพรรณนา ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และการกระจายแบบร้อยละ (Percentage Distribution)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีเสริม ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4	19	39.6	29	60.4

จากตารางที่ 2 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 เขตสุขภาพที่ 4 มีตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน จำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.6 และไม่ผ่านมาตรการ จำนวน 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.4

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 จำแนกตามมาตรการรายด้าน

มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment)	26	54.2	22	45.8
2. ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel)	36	75.0	12	25.0
3. ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)	25	52.1	23	47.9

จากตารางที่ 3 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผ่าน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 54.2 และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ผ่าน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.1

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดภัยเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดภัยเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม	38	79.2	10	20.8
2. ทำความสะอาดแผงจำหน่ายอาหาร และพื้นตลาดทุกวัน /ล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล 1 ครั้ง/สัปดาห์	41	85.4	7	14.6
3. ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม และห้องน้ำทุก 1-2 ชั่วโมง	42	87.5	6	12.5
4. มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร	38	79.2	10	20.8
5. จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ	38	79.2	10	20.8
6. เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร	44	91.7	4	8.3
7. จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร	44	91.7	4	8.3
8. งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน	45	93.8	3	6.2
9. มีระบบกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการ	43	89.6	5	10.4
10. จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ	41	85.4	7	14.6
11. จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ	40	83.3	8	16.7

จากตารางที่ 4 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน จำนวน 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.8 รองลงมา คือ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร, จำกัดจำนวนคนไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษาระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร จำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.7 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม, มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร, จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมา คือ จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง	44	91.7	4	8.3
2. มีทะเบียนแพคเกจ ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามา จำหน่ายสินค้า	40	83.3	8	16.7
3. มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขาย ทุกราย	41	85.4	7	14.6
4. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด	40	83.3	8	16.7
5. ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการ รวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงด รับประทานอาหารร่วมกัน	41	85.4	7	14.6

จากตารางที่ 5 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง จำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมา คือ มีผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขายทุกราย, ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน จำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.4 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีทะเบียนแพคเกจ ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้า, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละผลการประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ

ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จำแนกตามรายชื่อ	จำนวนตลาดทั้งหมด (n = 48)			
	ผ่าน		ไม่ผ่าน	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ	26	54.2	22	45.8
2. งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร	39	81.2	9	18.8
3. มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด	39	81.2	9	18.8
4. เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น	39	81.2	9	18.8

จากตารางที่ 6 พบว่า มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด, เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.2 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.8

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis

2.1 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทฤษฎี SWOT Analysis

2.1.1. Strengths (S) : จุดแข็ง

จุดแข็งในการบริหารจัดการตลาดประเภท 1 ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เขตสุขภาพที่ 4 พบว่า ตลาดมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่หากพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 ภายในตลาดมีการประสานงานไปยังหน่วยงานสาธารณสุข หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ผู้บริหารตลาดให้แสดงผลการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ก่อนเข้ามาจำหน่ายสินค้า และให้ทุกแผงมีเจลแอลกอฮอล์ไว้บริการ และสุ่มตรวจการปฏิบัติตามมาตรการที่ภาครัฐกำหนด ตลาดมีรูปแบบการชำระ

เงินแบบออนไลน์เพื่อลดการสัมผัส และมีการตรวจสอบเคมีในตัวอย่างอาหาร โดยมีรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด ดังนี้

“ตลาดของเราก็มีแผนจัดการในเรื่องที่พอจะทำได้ง่ายๆ ก่อน อะคะ เช่น พวกตั้งจุดคัดกรอง จุดล้างมือ การเว้นระยะห่างก็รอช่างมาตีเส้นทาสีในอาทิศย์หน้า” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 18)

“เดิมที่ตลาดแทบไม่มีทางเดินเลยครับ ของวางเต็มทางเดิน พอมีโควิดเข้ามาก็ได้โอกาสให้พ่อค้าแม่ค้าเก็บของในแผงไม่ให้ล้ำเส้นตามที่สาธารณสุขกับเทศบาลเค้าแนะนำมา” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 37)

“กิจกรรมที่ได้ทำก็จะมีให้พ่อค้าแม่ค้าแสดงผลการตรวจ ATK ก่อนเข้ามาขายของในตลาดอาทิศย์ละครั้งครับ ถ้าไม่มีผลก็มีชุด ATK ขายเป็นให้ แล้วให้ตรวจก่อนเข้าครับ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 6)

“เรามีการประชาสัมพันธ์ให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดเพิ่มการจ่ายเงินแบบออนไลน์คะ เพื่อลดการสัมผัสแบบในหลายๆ ตลาดที่เค้าทำกัน ซึ่งผลตอบรับก็เป็นที่น่าพอใจอยู่นะคะ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 23)

“ตลาดก็มีกิจกรรมตรวจสอบเคมีต่างๆ ในผัก ผลไม้ อาหารต่างๆ ในตลาดคะ บางทีก็มีสาธารณสุขมาช่วยตรวจให้ มาเป็นรถแบบเคลื่อนที่ก็มีบ้างคะ แล้วแต่ช่วง” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 29)

“ผมคิดว่าปัญหาการคัดกรอง ผมจะทำทางเข้าออกทางเดียวทั้งตลาด เพื่อให้ทุกคนได้คัดกรองจริงๆ และผมจะให้ทุกคนล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจลทุกครั้ง” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 9)

“ในตลาดมีการออกกฎระเบียบให้ทุกแผงมีเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงสำหรับลูกค้าคะ และมีการเดินสุ่มดูมาตรการต่างๆ ของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดเป็นระยะๆ เช่น การใส่หน้ากากอนามัย” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 46)

“ถ้ามีคนติดโควิดในตลาดก็โทรแจ้งสาธารณสุขกับ อบต.คะ เค้าก็จะส่งคนมาติดตามผู้ป่วยกับคนใกล้ชิดและให้หยุดการขายของไป 14 วัน พอหายดีแล้วค่อยเข้ามาขายใหม่” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 31)

“อบต. เอรณน้ำมาล้างตลาดให้ครับในวันที่พบผู้ป่วย และพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อให้ทั่วตลาด” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 1)

2.1.2 Weaknesses (W) : จุดอ่อน

จุดอ่อนในการบริหารจัดการตลาดประเภท 1 ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เขตสุขภาพที่ 4 พบว่า ผู้จำหน่ายสินค้าเดินทางข้ามจังหวัดไปซื้อสินค้ามาจำหน่าย เมื่อเข้าไปยังพื้นที่ที่มีการระบาดมีการติดเชื้อโดยไม่แสดงอาการ จะสามารถแพร่เชื้อ ทำให้เกิดการระบาดภายในตลาด ประกอบกับมีแรงงานชาวต่างชาติซึ่งหลังเลิกงานมีการรวมกลุ่มสังสรรค์กันภายในหอพัก จึงเกิดการติดเชื้อเป็นกลุ่มก้อน และกระจายทั่วตลาด การจ้างคนมาเฝ้าทางเข้าออก เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย และผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกวิธี เพิ่มโอกาสในการติดเชื้อ โดยมีรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด ดังนี้

“โควิดมาช่วงแรกที่ผ่านมาผมลงทุนไปเยอะมาก ไม่ว่าจะป็นซื้อเครื่องวัดอุณหภูมิ ตอนแรกขาดตลาดมาก ราคาก็อู้พขึ้นสูง แอลกอฮอล์เจลก็เหมือนกัน แกลลอนหลายตั้งค์ ไหนจะทำเครื่องพ่นฆ่าเชื้ออีก” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 3)

“ปัญหาอุปสรรคก็มีเยอะค่ะ ในช่วงแรกต้องจ้างคนมาเฝ้าทางเข้าออกวันละ 350 บาท แล้วทางเข้าออกก็หลายทาง ตลาดของเรามีหลายโซน ทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายค่อนข้างเยอะ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 26)

“ตอนที่รัฐบาลให้ปิดตลาดแทบจะไม่มีรายได้เลยคะ คนเช่าแผงรายวันก็ไม่ได้มา พอตลาดเปิดคนก็ไม่กล้ามาซื้อของ รายได้ลดลง รายจ่ายก็เพิ่มขึ้นเยอะจากแต่ก่อนคะ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 14)

“ในตลาดนี้นะคะพ่อค้าแม่ค้าก็ยังใส่หน้ากากไม่ถูกกันเยอะ ดึงมาไว้ที่คางบ้าง ห้อยหูข้างเดียวบ้าง ก็พยายามเดินไปบอกอยู่นะคะ แต่ก็ยังไม่ถูกกันเป็นส่วนมาก” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 42)

2.1.3 Opportunities (O) : โอกาส

โอกาสในการบริหารจัดการตลาดประเภท 1 ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เขตสุขภาพที่ 4 พบว่า มีเครื่องวัดอุณหภูมิ แอลกอฮอล์เจล เครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ ทุกคนที่จะเข้าตลาดต้องผ่านการคัดกรอง และล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนการล้างตลาด พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ แอลกอฮอล์เจล รวมถึงชุดตรวจ ATK หน่วยงานสาธารณสุขสนับสนุนน้ำยาฆ่าเชื้อ เจล แอลกอฮอล์ สเปรย์แอลกอฮอล์ face shield หมวกคลุมผม ถุงมือ และชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) มีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 โดยมีรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด ดังนี้

“คนมาซื้อของในตลาดส่วนใหญ่ก็ให้ความร่วมมือในการสแกนอุณหภูมิ ล้างมือก่อนเข้ามาซื้อของในตลาดคะ แต่ก็ยังมีบ้างบางคนเดินเข้ามาเลย” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 10)

“ในส่วนแผงที่มีแอลกอฮอล์เจลตั้งไว้ คนซื้อของก็กดซื้ออยู่นะคะ ที่เห็นก็ตอนเลือกซื้อของกับตอนที่จ่ายเงินคะ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 23)

“จุดเว้นระยะห่างที่ทำไว้ คนก็ยืนตามจุด ก็ถือว่าดีอยู่ครับ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 9)

“ลูกค้าบางคนก็โทรมาแจ้ง เรื่องคนขายของไม่ใส่หน้ากาก เราก็ถามว่าไหนไหน ก็ให้ลูกน้องลงไปสุ่มดูแล้วได้ตักเตือนไปแล้ว” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 46)

“เทศบาลก็มาช่วยล้างตลาดอาทิตย์ละครั้ง แต่ถ้ามีคนติดเชื่อก็จะมาในวันนั้นหรือไม่ก็วันรุ่งขึ้น” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 20)

“อบต. ก็เอาแอลกอฮอล์แบบน้ำกับแบบเจลมามอบให้บ้าง นานๆที่จะมีชุดตรวจ ATK มาให้” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 3)

“อนามัยก็เอาน้ำยาฆ่าเชื้อมาให้ล้างตลาด เจลแอลกอฮอล์ สเปรย์แอลกอฮอล์ มาให้ในช่วงที่มีการระบาดหนักๆ บางครั้งก็มีเอาน้ำกาต้มน้ำที่ใส่กันหน้ามาให้คะ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 18)

“โรงพยาบาลเอาชุดตรวจมาตั้งให้สแกนรับผ่านมือถือ พี่จำไม่ได้ว่าทำยังไง แต่คนส่วนใหญ่ก็ไปต่อแถวเอานะ หมวกคลุมผม ถุงมือ ก็เอามาให้ในช่วงแรกๆ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 4)

“มีรถติดลำโพงมาประกาศให้ความรู้เกี่ยวกับโควิดในตลาดก็มาทั้งเทศบาลและโรงพยาบาลนะ ก็มีเดินมาแจกแผ่นพับในตลาดบ้าง แต่นานๆมาที” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 48)

2.1.4 Threats (T) : อุปสรรค

อุปสรรคในการบริหารจัดการตลาดประเภท 1 ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เขตสุขภาพที่ 4 พบว่า มีผู้ติดเชื้อโควิด 19 ภายในตลาดแต่ไม่แสดงอาการทำให้มีการระบาดเป็นระยะๆ โดยมีรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาด ดังนี้

“พ่อค้าแม่ค้า ก็ไปรับของมาขายจากตลาดใหญ่ คนซื้อก็มาจากทั่วสารทิศ ทำให้เอาเชื้อโควิดเข้ามาในตลาด” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 12)

“ในตลาดผมคิดว่ามีคนติดโควิดนะ แต่ไม่แสดงอาการ เลยทำให้คนติดกันเป็นทอดๆ” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 16, คนที่ 41)

“หลังเลิกงานพวกต่างตัวแค้ก็ไปรวมกลุ่มกันคะ แก้มัดเลย” (ผู้บริหารตลาด คนที่ 33)

2.2 ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดตามแนวคิดทฤษฎี SWOT Analysis สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 ดังนี้

1. ควรมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 และตามหลักการสุขาภิบาล เพื่อลดความเสี่ยงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

2. ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าแสดงผลการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ก่อนเข้ามาจำหน่ายและซื้อสินค้าภายในตลาด และควรมีการจัดทำทะเบียนแผงค้า ผู้ขาย แรงงานต่างชาติในตลาด

3. ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A ภายในตลาด โดยจัดให้มีการเว้นระยะห่าง สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า มีจุดล้างมือหรือเจลแอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมือ มีการคัดกรองอุณหภูมิ และมีการลงทะเบียนด้วยแอปพลิเคชันที่ทางราชการกำหนด เช่น Thai Save Thai ก่อนเข้าใช้บริการ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโควิด 19

4. ควรมีการสื่อสารการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 ให้กับผู้จำหน่ายสินค้า ผู้ซื้อสินค้า และแรงงานต่างชาติภายในตลาดในรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น โปสเตอร์ ป้ายไว้นิล หรือเสียงประชาสัมพันธ์ภายในตลาด

5. ควรมีรูปแบบการชำระเงินแบบออนไลน์เพื่อลดการสัมผัสระหว่างผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้า

6. ควรมีการจัดเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับทำความสะอาด ทำลายและฆ่าเชื้อโรค กรณีเกิดการระบาดของโรคโควิด 19 และควรล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล ในกรณีที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ให้ล้างสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และในกรณีทั่วไปให้ล้างตลาดเดือนละ 1 ครั้ง

7. ควรจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ ไม่วางสินค้าสูงเกินไปจนปิดกั้นการระบายอากาศ และควรเพิ่มการระบายอากาศภายในตลาด เช่น การติดตั้งพัดลม หรือการเปิดช่องลม

8. ควรมีการทำความสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นที่ส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ให้ทำความสะอาดที่มีการสัมผัสร่วม โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง ให้ทำความสะอาดทุก 1 ชั่วโมง เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม โถปัสสาวะ ที่จับสายฉีดชำระ ที่รองนั่งโถส้วม ก๊อกน้ำ กลอนหรือลูกบิดประตู อ่างล้างมือที่ให้บริการในตลาด และให้ทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด แผงจำหน่ายสินค้าด้วยน้ำยาทำความสะอาด หรือน้ำยาฆ่าเชื้อเป็นประจำทุกวัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาสถานการณ์มาตรการความปลอดภัยขององค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) (2) ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) และ (3) ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานการณ์มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1

5.1.1.1 สรุปสถานการณ์มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 พบว่าตลาดที่ผ่านมาตรการครบทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.6 และไม่ผ่านมาตรการ จำนวน 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.4 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) เป็นด้านที่ผ่านมากที่สุด จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผ่าน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 54.2 และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ผ่าน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.1

5.1.1.2 สถานการณ์มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) พบว่ามาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน จำนวน 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 93.8 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ การกำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม, มีการปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมีอุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร, จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.8

5.1.1.3 สถานการณ์มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) พบว่ามาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง จำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.7 และมาตรการที่ไม่ผ่านมาก

ที่สุด คือ มีทะเบียนแผงค้า ผู้ชาย ผู้ช่วยชาย ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้า, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.7

5.1.1.4 สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) พบว่ามาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร, มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด, เลือกรูปแบบการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น จำนวน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.2 และมาตรการที่ไม่ผ่านมากที่สุด คือ มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.8

5.1.2 ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis

5.1.2.1 ควรมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ถูกต้อง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 และตามหลักการสุขาภิบาล

5.1.2.2 ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าแสดงผลการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ก่อนเข้ามาจำหน่ายและซื้อสินค้าภายในตลาด และควรมีการจัดทำทะเบียนแผงค้า ผู้ชาย แรงงานต่างชาติในตลาด

5.1.2.3 ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A

5.1.2.4 ควรมีการสื่อสารการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 ให้กับผู้จำหน่ายสินค้า ผู้ซื้อสินค้า และแรงงานต่างชาติภายในตลาด

5.1.2.5 ควรมีรูปแบบการชำระเงินแบบออนไลน์เพื่อลดการสัมผัสระหว่างผู้จำหน่ายสินค้า และผู้ซื้อสินค้า

5.1.2.6 ควรมีการจัดเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับทำความสะอาด ทำลายและฆ่าเชื้อโรค

5.1.2.7 ควรจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ ไม่วางสินค้าสูงเกินไปจนปิดกั้นการระบายอากาศ และควรเพิ่มการระบายอากาศภายในตลาด

5.1.2.8 ควรมีการทำมาสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นที่ส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment) ผลการศึกษาพบว่า มาตรการงดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน, เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขายประจำแผงค้า 1-2 เมตร, จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษา ระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร เป็นมาตรการที่ผ่านมากที่สุด จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยได้มีการควบคุมสถานการณ์ของโรค ได้ตามลำดับ มีขั้นตอนการควบคุมโอกาสเสี่ยงของบุคคล สถานที่และประเภทกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขเน้นย้ำในเรื่องของมาตรการ DMHTT ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงสาธารณสุขแนะนำ Distancing คือการเว้น ระยะห่างกับคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร Mask Wearing คือการสวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย Hand Washing คือการหมั่นล้างมือบ่อยๆ ทั้งน้ำสบู่ และเจลแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ Testing คือตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย สม่ำเสมอ ทั้งก่อนเข้าทำงาน ร้านสะดวกซื้อ และหากทราบว่า มีประวัติไปพื้นที่เสี่ยง ควรเข้ารับการตรวจโควิด-19 Thai Cha na คือการสแกนแอปไทยชนะทุกครั้งที่เดินทางไปสถานที่ต่างๆ และโหลดแอปหมอชนะพร้อม ลงทะเบียน เพื่อให้ทราบความเสี่ยงติดโรคของตนเอง หากมี SMS แจ้งเตือนว่ามีประวัติไปพื้นที่เสี่ยงมา จะได้กักตัว หรือตรวจโควิด-19 ได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการในตลาดส่วนใหญ่ มีการติดตาม มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันโควิด 19 ในหลายๆ ช่องทาง เช่น โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ สื่อโซเชียลมีเดีย เป็นต้น จึงทำให้มีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาด อาการ ความรุนแรงของโรคโควิด 19 รวมถึงมาตรการต่างๆ ในการป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรการตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และแนวทางปฏิบัติที่ เกี่ยวข้องกับด้านสาธารณสุข รัฐบาลไทย กระทรวงสาธารณสุข (2563, น. 26) ออกมาตรการและคำแนะนำใน สถานที่ที่ยังเปิดให้บริการ ตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ข้อ 11 มาตรการป้องกันโรค ให้มีมาตรการป้องกันโรคตามที่ทาง ราชการกำหนดเพื่อใช้ปฏิบัติเป็นการทั่วไป หรือใช้ในกรณีผ่อนผันหรือยกเว้นการปฏิบัติตามข้อกำหนด ซึ่ง ประกอบไปด้วย 5 มาตรการ 1) ให้ทำความสะอาดโดยการเช็ดทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสของสถานที่ที่ เกี่ยวข้อง ก่อนการจัดกิจกรรม และให้กำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน 2) ให้เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วม กิจกรรม ลูกจ้าง ผู้ใช้บริการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า 3) ให้บุคคลตาม (2) ล้างมือด้วยสบู่ แอลกอฮอล์ เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค 4) ให้บุคคลตาม (2) เว้นระยะห่างหรือยืนห่างกันอย่างน้อยหนึ่งเมตร เพื่อ ป้องกันการติดต่อสัมผัสหรือแพร่เชื้อโรคทางฝอยละอองน้ำลาย 5) ให้ควบคุมจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมมิให้แออัด หรือลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น โดยถือหลักการหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน และ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับของประชาชนไทยที่มีต่อนโยบายและมาตรการของรัฐบาลใน การควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ของทองคำดี เหมือนเตย และ เด่นณรงค์ ธรรมมา (2564) ที่พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับนโยบายเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และยังสอดคล้องกับมาตรการล็อกดาวน์ เมื่อครั้งที่มีการระบาดหนัก ในประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2563 ของ James Weinberg ที่ได้ทำการสำรวจ ประชาชนจำนวน 1,150 คน และพบว่า ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการที่รัฐบาลประกาศ ร้อยละ 80 และ ประชาชนมีการปฏิบัติตามมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม ร้อยละ 83

5.2.2 สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) จากผลการศึกษาพบว่า มาตรการที่ผ่านมากที่สุด คือ มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง ผู้ให้บริการในตลาดส่วนใหญ่มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อ โดยการคัดกรองเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้เกิดวิกฤติสุขภาพที่กระทบต่อชีวิตของผู้คนในทุกด้านอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และยังมีผลกระทบเชิงบวกที่ทำให้เราได้เห็นประชาชนปรับตัวจากการตื่นตัวกลายเป็นตื่นรู้ เกิดการเรียนรู้ครั้งใหญ่ของประชาชนที่จะรับมือกับการระบาดของโควิด 19 เช่น การดูแลตัวเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม รวมถึงการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะช่วยป้องกันการป่วยหนัก และลดอัตราการรับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานานๆ สามารถลดการเสียชีวิต ลดความรุนแรงของโรค และลดอัตราการเสียชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (วัคซีน) พบว่า ประชาชนทั่วประเทศ ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 75.2 และประชาชนในภาคกลาง ต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ร้อยละ 74.6 (กลุ่มสถิติเพื่อติดตามและประเมินผลนโยบายภาครัฐ 1 กองสถิติสาธารณสุขมิติ, 2564)และสอดคล้องกับการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564 พบว่า ประชาชนอายุ 15 – 59 ปี และประชาชนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความต้องการฉีดวัคซีนสูงเกินร้อยละ 90 และคำนึงถึงประโยชน์ด้านอื่น เช่น ด้านการเดินทาง หรือการเข้าสถานที่ต่างๆ ร้อยละ 71.4 (สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2564) และไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง คือ การใช้ชุดตรวจ Antigen test kit (ATK) เป็นชุดตรวจการวินิจฉัยการติดเชื้อ SAR-CoV-2 (เชื้อก่อโรค โควิด19) ที่สามารถทดสอบได้ในเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารตลาด พบว่า ผู้บริหารตลาดให้ผู้ค้ามีผลการตรวจ ATK ก่อนเข้ามาขายของในตลาด สอดคล้องกับอนันต์ ไชยกุลวัฒนา(2565) พบว่า ภายหลังโควิด-19 มีการระบาดเพิ่มมากขึ้น ทำให้การตรวจ ATK มีความจำเป็นมากขึ้น จะอาศัยหน่วยงานทางภาครัฐไม่เพียงพอ รวมทั้งการตรวจมีมาตรการเพิ่มมากขึ้น จะมีประชาชนมีการจัดหา และมีการเพิ่มการตรวจเองมากเพิ่มขึ้น

5.2.3 สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) จากผลการศึกษาพบว่า มาตรการ เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น เป็นมาตรการที่ผ่านมากที่สุด การสัมผัสธนบัตรเป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เกิดโอกาสติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ได้ โดยองค์การอนามัยโลกได้ออกประกาศให้ประชาชนหลีกเลี่ยงการหยิบจับสัมผัสธนบัตรและเหรียญเพื่อใช้ซื้อสินค้า ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสาย

พันธุ์ใหม่ เนื่องจากธนบัตรและเหรียญถูกเปลี่ยนมือไปอย่างรวดเร็ว และอาจมีเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียติดอยู่เป็นเวลานานหลายวัน และขอให้ประชาชน เปลี่ยนไปใช้จ่ายเงินออนไลน์แทน (สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย, 2563) ดังนั้น ผู้ใช้บริการในตลาดจึงมีการเลือกการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส และลดโอกาสเสี่ยงที่ทำให้เกิดการติดเชื้อโควิด 19 การชำระเงินด้วย e-payment เป็นการทำธุรกรรมชำระเงินผ่านเครือข่ายของระบบโทรศัพท์มือถือ โดยใช้โทรศัพท์มือถือเป็นสื่อในการโอนเงินให้แก่ร้านค้า บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีข้อดีในทั้งส่วนของผู้ใช้บริการ เช่น ไม่จำเป็นต้องพกเงินสด บัตรเอทีเอ็มหรือบัตรเครดิตติดตัว ขอแค่มีโทรศัพท์มือถือก็สามารถชำระเงินได้ และข้อดีในส่วนของร้านค้าหรือผู้ให้บริการ เช่น เพิ่มช่องทางในการเก็บเงินจากลูกค้าได้มากขึ้น ลดความเสี่ยงต่อการจัดการด้านความปลอดภัยกับเงินสดภายในร้านค้า และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและทันสมัยให้แก่ร้านค้าเอง (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการตลาดสด ตลาดนัด ตลาดน้ำ ตลาดชุมชน ในด้านมาตรการในการป้องกันโรค ข้อ (17) พิจารณาการใช้ระบบชำระเงินที่ไม่ต้องสัมผัสเงินสดแบบ e-payment หรือ QR Code (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

5.2.4 ข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่า

5.2.4.1 ควรมีแผนในการจัดการและปรับปรุงตลาดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ถูกต้องตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 และตามหลักการสุขาภิบาล สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 การดำเนินกิจการตลาดผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 1 ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ

5.2.4.2 ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้าแสดงผลการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ก่อนเข้ามาจำหน่ายและซื้อสินค้าภายในตลาด และควรมีการจัดทำทะเบียนแผงค้า ผู้ขาย แรงงานต่างชาติในตลาด สอดคล้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) ให้ผู้ขายและแรงงานได้รับวัคซีนป้องกันเชื้อโควิด-19 ตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือ มีประวัติการติดเชื้อมาก่อน ไม่เกิน 3 เดือน หรือ มีการสุ่มตรวจหาเชื้อโควิด-19 เบื้องต้น หรือ ATK ในผู้ขายและแรงงานที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีการตรวจซ้ำเป็นระยะ และคัดกรองความเสี่ยงผู้ขายและแรงงานทุกวันด้วย Thai Save Thai หรือแอปพลิเคชันอื่นที่ทางราชการกำหนด

5.2.4.3 ควรให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้ามีการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A สอดคล้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel) มีจัดพนักงานควบคุม กำกับ ติดตามให้ผู้ขายและแรงงานปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A (เว้นระยะห่าง-สวมหน้ากากอนามัย-ล้างมือ-วัดอุณหภูมิ-ใช้แอปพลิเคชัน) อย่างเคร่งครัด และด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ให้ผู้ประกอบการตลาดมีการ

ควบคุมกำกับ ติดตามให้ผู้ให้บริการปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-A (เว้นระยะห่าง-สวมหน้ากากอนามัย-ล้างมือ วัตถุประสงค์-ใช้แอปพลิเคชัน) อย่างเคร่งครัด

5.2.4.4 ควรมีการสื่อสารการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 ให้กับผู้จำหน่ายสินค้า ผู้ซื้อสินค้า และแรงงานต่างชาติภายในตลาดสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด 19 ตามคำแนะนำสำหรับตลาดสด (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) โดยให้เจ้าของตลาดให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์ช่องทางให้ความรู้ต่างๆ เช่น การสวมหน้ากากที่ถูกต้อง และต้องมีการป้องกันตนเองด้วยการล้างมืออย่างสม่ำเสมอด้วยสบู่และน้ำ และสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าระหว่างปฏิบัติงาน

5.2.4.5 ควรมีรูปแบบการชำระเงินแบบออนไลน์เพื่อลดการสัมผัสระหว่างผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ซื้อสินค้า สอดคล้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) โดยให้ชำระเงินด้วยระบบ Digital ให้มากที่สุด หรือวิธีอื่นที่เลี่ยงการสัมผัสกัน

5.2.4.6 ควรมีการจัดเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับทำความสะอาด ทำลายและฆ่าเชื้อโรค สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 การดำเนินกิจการตลาด จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์แช่แข็ง และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

5.2.4.7 ควรจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ ไม่วางสินค้าสูงเกินไปจนปิดกั้นการระบายอากาศ และควรเพิ่มการระบายอากาศภายในตลาด สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาด ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ

5.2.4.8 ควรมีการทำความสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นในส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด สอดคล้องกับมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment ล้างแผงอาหารสด และพื้นตลาดทุกวัน และล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทำความสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นในส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ให้ทำความสะอาดจุดที่มีการสัมผัสร่วม โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง ให้ทำความสะอาดทุก 1 ชั่วโมง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ไม่ผ่านมาตรการทั้ง 3 ด้าน จำนวน 29 ตลาด คิดเป็นร้อยละ 60.4 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรนำมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาตลาดประเภท 1 ทั่วประเทศ

2. ควรมีการปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำกฎกระทรวงฯ ใช้ในการพัฒนาระดับมาตรฐานการดำเนินงานตลาดสดน่าซื้อ วิถีใหม่ ในการป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 และรองรับสถานการณ์โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer) ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.9 โดยพบว่ามาตรการมีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ ไม่ผ่านมากที่สุด จำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.8 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินตลาด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และแกนนำผู้ขายของในตลาด เพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามผู้ประกอบการตลาด ผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการในการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ในตลาดประเภท 1 ได้อย่างถูกต้อง เกิดการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง ควบคุม และปฏิบัติตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 เพื่อให้ตลาดในพื้นที่รับผิดชอบได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาระดับตลาดประเภท 1 เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย และวางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นรอบระยะเวลาตามความเหมาะสมและสื่อสารให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

4. ควรส่งเสริมให้มีชมรมผู้ประกอบการตลาด ชมรมผู้ขายของในตลาด มีการรวมกลุ่มในระดับจังหวัด และระดับเขต เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดประเภท 1 อย่างต่อเนื่อง โดยมีหน่วยงาน

ราชการเป็นที่ปรึกษา และกระบวนการทำงาน หรือการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ควรเป็นระเบียบที่สมาชิกชมรมร่วมกันกำหนดขึ้น

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพได้จากกลุ่มผู้บริหารตลาดเพียงกลุ่มเดียวซึ่งอาจได้ข้อมูลไม่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ภายในตลาด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเพียงผู้บริหารตลาดเท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นจึงควรเลือกกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งต่อไปที่แตกต่างจากเดิม หรือเปลี่ยนขนาดของกลุ่มประชากร จากเดิมเป็นเพียงผู้บริหารตลาด อาจจะเป็นเพิ่มเป็น ผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ ภายในตลาด เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน

2. ศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ที่ไม่พบผู้ป่วย Covid 19 เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีใช้เป็นแนวทางในกรณีที่มีโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2563). *คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน*.
 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน*. เข้าถึงได้จาก
<https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน*. เข้าถึงได้จาก
<https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
- กรมควบคุมโรค. (2564). *กรมควบคุมโรค แนะนำประชาชนที่กำลังทยอยเดินทางกลับหลังปีใหม่ ยึดหลัก D-M-H-T-T เพื่อป้องกันตนเองจากโรคโควิด 19*. เข้าถึงได้จาก
<https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=16434&deptcode=brc>
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2564). *คู่มือการตรวจวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ทางห้องปฏิบัติการ*. เข้าถึงได้จาก
<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/guidelines/G37.pdf?fbclid=IwAR0Vd1kdtxQpg-QmXLNDFYQifFJKJHtbiTpeL5E7RUbAv8REhkCCJH2oo>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2564). *กรมอนามัย แนะนำตลาด ยกกระดับมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด-19 มากขึ้น*. เข้าถึงได้จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210823192056335>
- กรมอนามัย. (2564). *กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551*. เข้าถึงได้จาก
<https://foodsafety.anamai.moph.go.th/th/healthy-market/204496>
- กรมอนามัย. (2564). *Covid Free Setting*. เข้าถึงได้จาก แบบประเมินตนเองสำหรับประกอบการ THAI STOP COVID 2 Plus ประเภท ตลาดสด/ตลาดค้าส่ง:
https://stopcovid.anamai.moph.go.th/attach/w774/f20211029011542_aXYMNAkrif.pdf
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรกราฟิกแอนด์ดีไซน์.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อหกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 (ฉบับที่ 1)*. สมุทรปราการ: บริษัท ทีเอส อินเทอร์เน็ต จำกัด.
- กองสถิติสาธารณสุข. (2564). *การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (วัคซีน)*. กรุงเทพฯ: กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- จรัส รัชกุล, ขาดิชาย สุวรรณนิตย์, ฐิติภรณ์ ตวงรัตนานนท์, พุฒิปัญญา เรืองสม, จีรวรรณ หัสโรค์ และ โศภิสฎา วิบูลย์พันธ์. (2564). *โครงการการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564*.

สำนักโฆษก. (2563). *ข่าวทำเนียบรัฐบาล*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/37940>

ชัยเลิศ กิ่งแก้วเจริญชัย, ประภัสสร ผลวงษ์, ศิริวรรณ ลิ้มปั้งซี่, นันทิยาณี แก้วเรือง อัมพร จันทวิบูลย์. (2564). การพัฒนารูปแบบ ตลาดสด (ประเภท 1) บนฐานวิถีชีวิตใหม่. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม* (3), 90-102.

เด่นณรงค์ ธรรมมา และทองศักดิ์ เหมือนเตย. (2564). ระดับการยอมรับและพฤติกรรมของคนไทยที่มีต่อนโยบายและมาตรการในการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ACCEPTANCE LEVEL AND BEHAVIOR OF THAI PEOPLE TOWARDS THE POLICIES AND MEASURES IN CONTROLLING AND PREVENTING THE COVID-19 PANDEMIC. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 1-17.

ธนภณ นิธิเชาวกุล. (2565). การวิเคราะห์ SWOT Analysis กับสถิติ SWOT Analysis with statistic. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 108-120.

นงเยาว์ ชัยทอง, ชุติพร เอกรัตน์, บุพผา กิตติพิพัฒน์ อดิญาณ์ ศรีเกษตริน. (2555). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาตลาดสดตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดนำชื่อ : กรณีศึกษาตลาดสดกอบกาญจน์ ต.ตลาด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 98-110.

วรรณมน จันทรบญกุล. (2565). *การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. เข้าถึงได้จาก

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_km/handout002_26022020.pdf

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). *การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment)*. เข้าถึงได้จาก ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย:

<https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/payment/Pages/mobile-payment.aspx>

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน. (2563). *ข้อมูลสำหรับการป้องกันตนเองจากโรค COVID-19 เอกสารเผยแพร่สำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี. (2564). *สถานการณ์ตลาดสด เขตสุขภาพที่ 4*.

สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย. (2563). *ลดความเสี่ยง เลี่ยงล้มล้มล้มเงินสด กับ 4 วิธีจ่ายเงินผ่านมือถือ เลี่ยงการติดเชื้อโควิด-19*. เข้าถึงได้จาก สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย:

<https://dct.or.th/index.php/th/knowledge/detail/8>

สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP). (2564). *โครงการการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564*. กรุงเทพฯ: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2564). เข้าถึงได้จาก ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 32):

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/200/T_0001.PDF

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ. (2564). *คู่มือ ตลาดสดนำชื่อ วิธีใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อนันต์ ไชยกุลวัฒนา. (2565). *การประเมินระบบการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตสุขภาพที่ 10 กรณีพื้นที่ชายแดน ไทย - ลาว - กัมพูชา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

- World Health Organization. (2021). *Coronavirus disease 2019 (covid-19) situation report-35*. เข้าถึงได้จาก https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332197/WHO-2019-nCoV-FAQVirus_origin-2020.1-eng.pdf
- Weinberg, J. (2020). Can Political Trust Help to Explain Elite Policy Support and Public Behavior in Times of Crisis? Evidence from the United Kingdom at the Height of the 2020 Coronavirus Pandemic. *Political Studies Association*, 14.

ภาคผนวก

แบบประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดสด

วิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

คำชี้แจง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (2) มาตรการด้านผู้ให้บริการ (3) มาตรการด้านผู้รับบริการ ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

แบบประเมินประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

1. ชื่อสถานประกอบการ.....
2. สถานที่ตั้งของสถานประกอบการ อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 2 เกณฑ์การประเมินมาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาด
ประเภท 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย "ถูก" (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ข้อ	มาตรการสำคัญ	ได้ดำเนินการ (1 คะแนน)	ไม่ได้ดำเนินการ (0 คะแนน)	ไม่มีกิจกรรม (1 คะแนน)
ด้านการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมปลอดเชื้อโควิด (COVID-Free Environment)				
มาตรการด้านสุขอนามัยและปลอดภัย				
1	กำหนดทางเข้า-ออก และจุดคัดกรอง พร้อมทั้งจัดพนักงานควบคุม			
2	ทำความสะอาดแผงจำหน่ายอาหาร และ พื้นตลาดทุกวัน / ล้างตลาดตามหลัก สุขาภิบาล 1 ครั้ง/สัปดาห์			
3	ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม และห้องน้ำ ทุก 1-2 ชั่วโมง			
4	มีการปกปิดอาหารปรุงสำเร็จ และมี อุปกรณ์สำหรับหยิบจับอาหาร			
5	จัดบริการเจลแอลกอฮอล์ประจำแผงค้า และจุดต่างๆ ให้เพียงพอต่อจำนวน ผู้ใช้บริการ			
มาตรการด้านรักษาระยะห่าง				
6	เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล และผู้ขาย ประจำแผงค้า 1-2 เมตร			
7	จำกัดจำนวนคน ไม่เกิน 1 คน ต่อ 4 ตารางเมตร หรือ รักษาระยะห่างอย่าง น้อย 1-2 เมตร			
8	งดกิจกรรมการรวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง และมีมาตรการห้ามมีการรวมตัวพูดคุยกัน			
9	มีระบบกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการ ดำเนินการ			
มาตรการด้านการระบายอากาศ				
10	จัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ			

ข้อ	มาตรการสำคัญ	ได้ดำเนินการ (1 คะแนน)	ไม่ได้ดำเนินการ (0 คะแนน)	ไม่มีกิจกรรม (1 คะแนน)
11	จัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ไม่ขวางทางเดิน และไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ			
ด้านผู้ให้บริการปลอดโรค สุขภาพดี (COVID-Free Personnel)				
12	มีภูมิคุ้มกัน หรือไม่พบเชื้อโดยการคัดกรอง			
UP-DMHTA				
13	มีทะเบียนแผงค้า ผู้ขาย ผู้ช่วยขาย ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้า			
14	มีผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม Timeline ผู้ขายทุกราย			
15	มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด			
16	ผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ไม่ให้มีการรวมกลุ่มพูดคุยขณะปฏิบัติงาน และงดรับประทานอาหารร่วมกัน			
ด้านผู้ใช้บริการสุขภาพดี ไม่มีโรค (COVID-Free Customer)				
17	มีการคัดกรองความเสี่ยงก่อนเข้าพื้นที่ ด้วย TST หรือ APP อื่นๆ			
18	งดการรวมกลุ่มซื้อสินค้า และรับประทานอาหาร			
19	มีการกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ DMHTA อย่างเคร่งครัด			
20	เลือกวิธีการชำระเงินด้วย App เพื่อลดการสัมผัส หรือวิธีอื่น			

การให้คะแนน “ผ่าน” คือ 20 คะแนน

แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

วิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

คำชี้แจง

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1 ประกอบด้วย (1) มาตรการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (2) มาตรการด้านผู้ให้บริการ (3) มาตรการด้านผู้รับบริการ ตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด 19 สำหรับตลาดประเภท 1 พื้นที่เขตสุขภาพที่ 4

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้สัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

1. ชื่อ - สกุล ผู้สัมภาษณ์.....
2. วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....
3. สถานที่สัมภาษณ์.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการตลาดในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19

คำชี้แจง โปรดสัมภาษณ์ผู้บริหารตลาดด้วยคำถาม ต่อไปนี้

1. สถานการณ์และปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในตลาดของท่าน เป็นอย่างไร (Threats: T)

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตลาด คืออะไร (Weakness: W)

.....

.....

.....

3. ท่านมีแผนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตลาดในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 หรือไม่ อย่างไร (Strengths: S)

.....
.....
.....

4. ท่านมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการตลาดในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างไร (Strengths: S)

.....
.....
.....

5. ประชาชนให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดบ้าง (Opportunities: O)

.....
.....
.....

6. การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานสาธารณสุข เป็นอย่างไร (Opportunities: O)

.....
.....
.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายชัชชนันท์ ปู่แก้ว

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

สถานะในโครงการ ผู้วิจัยหลัก/หัวหน้าโครงการ ผู้ร่วมวิจัย นักวิเคราะห์
 พนักงานเก็บข้อมูล อื่นๆ .....

วันเดือนปีเกิด 5 กันยายน 2536

ที่ทำงาน ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

โทร. 0-3620-0334-6 ต่อ 117 โทรสาร 0-3620-0367

e-mail add chatchanan.pookaew@gmail.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิ (ตั้งแต่ปริญญาตรี)	ชื่อย่อวุฒิ	วิชาเอก	ปีที่สำเร็จ
สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	สบ.	สาธารณสุขชุมชน	2559

สาขาความเชี่ยวชาญ/ประสบการณ์การทำงาน

- ผู้ประเมินมาตรฐานตลาดตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551
- ผู้ประเมินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1
- ผ่านการอบรมหลักสูตร Environmental Health Inspector
- ผ่านการอบรมหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ผ่านการอบรมเพิ่มขีดความสามารถและทักษะการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับสถานการณ์โควิด 19 โรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ

ประสบการณ์การวิจัย

1. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย (ถ้ามี)

ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. (2559)

2. ร่วมวิจัย -

การเผยแพร่ในวารสารวิชาการ -

การนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ -

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวสุจิตรา ประทุมตรี

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

สถานะในโครงการ ผู้วิจัยหลัก/หัวหน้าโครงการ ผู้ร่วมวิจัย นักวิเคราะห์
 พนักงานเก็บข้อมูล อื่นๆ .....

วันเดือนปีเกิด 25 มิถุนายน 2534

ที่ทำงาน ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

โทร. 0-3620-0334-6 ต่อ 117 โทรสาร 0-3620-0367

e-mail add sjtr.nun@gmail.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิ (ตั้งแต่ปริญญาตรี)	ชื่อย่อวุฒิ	วิชาเอก	ปีที่สำเร็จ
วิทยาศาสตร์บัณฑิต	วท.บ.	อนามัยสิ่งแวดล้อม	2557

สาขาความเชี่ยวชาญ/ประสบการณ์การทำงาน

1. การจัดการด้านสุขาภิบาลอาหาร
2. ผู้ประเมินมาตรฐานตลาดตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551
3. ผู้ประเมินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับตลาดประเภท 1
4. ผ่านการอบรมหลักสูตร Basic of food Sanitation Inspector : BFSI
5. ผ่านการอบรมหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

ประสบการณ์การวิจัย

1. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย (ถ้ามี)

การศึกษาประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกรด้วยระบบเอสปีอาร์. (2557)

2. ร่วมวิจัย -

การเผยแพร่ในวารสารวิชาการ -

การนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ -